Moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman ja reitin ylläpitäjän hyväksyminen välille Ranuan takkukangas – Honkivaara, Ranua

1. ASIA

Maastoliikennelain 15 §:n mukaisen reittisuunnitelman ja 14 §:n mukaisen reitinpitäjän hyväksyminen.

2. HAKIJA / REITIN PITÄJÄ

Ranuan kunta

3. YHTEYSTARVE

Ranuan kunnan alueella on virallista moottorikelkkareittiä 362 kilometriä. Matkailun kannalta erityisen tärkeitä ovat yhteydet Ranuan eläinpuiston alueelle. Tällä hetkellä eläinpuistolta on yhteys Ranuan taajaamaan. Tässä hyväksyttävässä uudessa reittiyhteydessä mahdollistetaan moottorikelkka-liikenne eläinpuiston matkailualueen ja Honkivaaran ulkoilualueen palveluiden välille. Tämä luo uusia mahdollisuuksia matkailuyrityksille ja tukee kunnan tavoitetta vahvistaa matkailua sekä monipuolistaa luontoaktiviteetteja. Ohjelmapalveluyritykset hyötyvät uusista yhteyksistä, koska ne mahdollistavat pidempien ja monipuolisempien ohjelmapakettien tarjoamisen.

Moottorikelkkailun reittisuunnitelmien laatimisen ja vahvistamisen tarkoituksena on mahdollistaa maastoliikennelain mukaisten virallisten moottorikelkkailureittien perustaminen ja rakentaminen. Viralliset moottori-kelkkailureitit ovat tieliikennelain alaisia teitä, joilla on yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla lumipeitteen aikana. Takkukangas – Honkivaara reitti on suunniteltu monikäyttöreittinä, jossa lisäkilvellä sallitaan moottorikelkkareitille muutakin liikennettä.

Maastoliikennelain tavoitteena on sen 1 §:n mukaan ehkäistä moottori-kelkkailusta aiheutuvia haittoja. Yksi tehokkaimmista keinoista toteuttaa tätä tavoitetta on ohjata moottorikelkkailu virallisille reiteille, jotka on suunniteltu haittavaikutukset huomioon ottaen. Reitin suunnittelussa on pyritty hyödyntämään jo valmiita tieuria ja sähkölinjoja jolloin raivaaminen ja rakentaminen saadaan minimoitua.

4. REITIN KULKU

Reitti alkaa Ranuan kunnan taajamasta luoteeseen moottorikelkkareitiltä (000-2016-K12117) Takkukankaan lounaislaidalta, reitti suuntaa aluksi itään ja kääntyy kaakkoon ylittäen Heinisuontien. Tien ylityksen jälkeen linjaus kulkee Kalliomaan ja hyöteikkösaaren välistä Hirsisuon koillislaidalle, josta reitti jatkuu kaakkoon ylittäen heinisuontien uudelleen Haasionmaan kohdalla.

Toisen tien ylityksen jälkeen reitti etenee itään ja kääntyy Rytisuon kohdalla etelään, liittyen Pikku-karsikkoahon itälaidalla Honkivaaran monikäyttöreittiin,

joka perustetaan erillisen ulkoilulain mukaisen reittisuunnitelman perusteella. Linjaus hyödyntää käytöstä poistettua turvetuotantoalueen tietä jota se seuraa ensin etelään ja sen jälkeen itään. Iso-karsikkoahon pohjoispuolella reitti erkanee etelään kohti Karsikkoahoa ja liittyy Pikku-Näätäpalossa puomilla suljettuun yksityistiehen, jota pitkin se kulkee n. 800 m. Reitti on suunniteltu kulkemaan metsäautotietä myöten mutta tälle osalla on olemassa myös vaihtoehtoinen linjaus, joka kulkee metsäautotien rinnalla. Metsäautotieltä reitti erkanee lounaaseen ja kulkee Honkisuon halki käytöstä poistettua turvetuotantoaluetta seuraten kohti Honkivaaraa.

Suunnitellun reitin kokonaispituus on 14,3 km, josta 6,9 km kulkee yhdessä Honkivaaran monikäyttöreitin kanssa.

Reitin linjaus on esitetty kuvassa 1.

Reittisuunnitelma Honkivaaran monikäyttöreitistä on liitteenä.

5. KAAVOITUSTILANNE

Alueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on saanut lainvoiman 16.5.2022. Reitin alkuosa sijoittuu Ranuan kirkonkylän osayleiskaava-alueelle sivuten VR-1 aluetta, joka on merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi. Sen jälkeen reitti siirtyy maa – ja metsätalousalueelle (M) ja poistuu Heinisuon ylityksen jälkeen yleiskaava-alueelta. Heinisuon ylitysten välissä reitillä on yleiskaava-aluetta sekä maa- ja metsätalousaluetta. Heinisuontien toisen ylityksen jälkeen reitti palaa maa ja metsätalousalueelle ja poistuu yleiskaava-alueelta Rytisaaren kaakkoislaidalla. Reitti käy Karsikkosuon kulmalla maakuntakaavan EOT turpeenotto alueella Honivaaraa lähestyttäessä palataan maa- ja metsätalousalueelle.

6. TURVALLISUUS

Moottorikelkkailun kasvun myötä on tullut tarve ohjata kelkkailua virallisille moottorikelkkailureiteille. Maastoliikennelain tavoitteena on sen 1 §:n mukaan ehkäistä moottorikelkkailusta aiheutuvia haittoja ohjaamalla moottorikelkkailu virallisille reiteille. Perustamalla virallisia kelkkailureittejä saadaan huomioitua ja rajoitettua haittavaikutukset ja tuotua kelkkailutoiminta paremmin virallisen valvonnan piiriin. Virallisen moottorikelkkailureitin turvallisuudesta vastaa reitin ylläpitäjä.

Ranuan Takkukangas - Honkivaara reitti on suunniteltu kuusi metriä leveäksi. Reitin turvallisuus huomioidaan suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä mm. seuraavin toimenpitein: reittipohja tasoitetaan tarvittaessa koneellisesti, ensisijaisesti poistetaan tai kierretään vaaralliset esteet, mutkat tehdään riittävän loivina ja ulkokurvista poistetaan puustoa, vaarallisiin ongelmapaikkoihin sijoitetaan varoitusmerkkejä ja vaaranpaikat nimetään kyltein. Lisäksi pelastuslaitosta varten laaditaan reittikartta ja nimetään reittipisteet, joiden kautta reitille pääsee suorittamaan pelastustehtävää.

Reittilinjaus on sijoitettu täysin maa-alueille, reitillä on vain ojien ylityksiä.

Suunnitellulla reitillä on kaksi tien ylitystä.

Suunniteltu reitti on monikäyttöreitti, jossa lisäkilvellä sallitaan lumipeitteisenä aikana muutakin liikennettä samalle reitille. Pohjoisosassa sallitaan moottorikelkkailu ja eläinvaljakot talvisin samalle reitille ja eteläosassa

yhteiskäyttöosuudella moottorikelkat, eläinvaljakot, hiihtäjät, talvipyöräilijät ja kävelijät samalla kuuden metrin reittiuralle.

Talviaikana yhteiskäyttöosuudella jossa on montaa eri liikennemuotoa riskin muodostaa eri käyttäjäryhmien nopeuserot. Lisäksi uran keskiosalle sijoitetut moottorikelkat ja eläinvaljakot voivat joutua samoille linjoille vapaan hiihdon harrastajien kanssa käytettäessä luistelutyyliä.

Talvikävelijöille, perinteisen hiihtäjille ja talvipyöräilijöille suositellaan heijastinliivin käyttöä näkyvyyden varmistamiseksi. Valjakkokoirat ovat yleensä tottuneita moottorikelkkojen ääneen mutta on mahdollista että ne säikähtävät äkillistä kelkan ääntä, valoja tai äkillisiä liikkeitä, jolloin koiravaljakko voi hetkellisesti ajautua pois sille tarkoitetulta uran osalta.

Riskien hallintaa voidaan tehostaa paikoissa joissa on rajoitettu näkymä esim mutka tai kumpu varoituskylttejä ”rajoitettu näkyvyys”, lisäksi voidaan ottaa käyttöön moottorikelkoille alennettuja nopeusrajoituksia riskipaikkoihin. Reitin lähtöpaikoille pystytetään infotauluja joissa on tietoa monikäyttöreitin säännöistä, kohtaamiskäytännöistä ja nopeusrajoituksista.

7. LUONTO- JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Suunnitteilla olevan reitin tarkastelussa on arvioitu vaikutuksialuonnon monimuotoisyyteen, kuten suojeltuihin lajeihin, luontotyyppeihin ja arvokkaisiin elinympäristöihin. Lisäksi on otettu huomioon erilaiset suojelualueet, vesistöjen suojelu sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävät ympäristöt. Kuin myös porotalouteen liittyvät vasomis- ja talvilaidunalueet sekä ulkoilu- ja virkistyskäyttö.

Reittisuunnitelmasta on pyydetty viranomaislausuntoja, alla tiivistelmä lapin ELY -keskuksen lausunnosta.

Lapin ELY-keskuksen luontoyksikön ennakkolausunnossa (LAPELY/3826/2025) todetaan mm. että reittilinjauksella ei sijaitse perustettuja luonnonsuojelualueita, valtioneuvoston hyväksymiä luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia alueita, eikä luonnonsuojelulain 65§ :n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyyppejä. Reittialueella ei ole myöskään tiedossa olevia rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, uhanalaisten lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin liitteiden IV b kasvilajienlajien havaintopaikkoja. Reittialueen ympäristössä ei ole suurten petolintujen pesäreviirejä.

8. ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Suunnittelun käynnistyttyä on lähetetty alueen kiinteistöjen maanomistajille (20 kpl) maanomistajakirje, jossa pyydettiin asianosaisia ilmaisemaan mielipiteensä. Reitin perustamisesta on sovittu maankäyttösopimuksella kaikkien 20 omistajatahon kanssa.

1. ENNAKKOLAUSUNNOT

Lausuntoja on saatu kolmelta yhteisöltä/viranomaiselta.

Lapin ELY-keskus: lausunto referoitu jo kohdassa 7

Paliskuntain yhdistys ja Kuukkaan paliskunta: yleisiä poronhoitoon liittyviä teemoja.

Lapin maakuntamuseo: ei huomautettavaa

9. ESITYS YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISELLE

Ranuan kunnan tekninen toimi on tilannut moottorikelkkailun reitti-suunnitelman välille Takkukangas – Honkivaara. Reitistä on pyydetty lausunnot tarvittavilta viranomaisilta ja asianosaisilta.

Ranuan kunnan tekninen toimi on 27.2.2026 esittänyt reittisuunnitelman Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyväksyttäväksi ja reittien ylläpitäjäksi Ranuan kuntaa.

10. KUULUTTAMINEN

Moottorikelkkailun reittisuunnitelma on kuulutettu 10.7. – 27.7.2026 välisenä aikana, suunnitelma on ollut nähtävillä Ranuan kunnan sähköisellä ilmoitustaululla sekä Ranuan nettisivuilla. Lisäksi suunnitelman vireilläolosta on kuulutettu 10.7.2026 Lapin Kansa sanomalehdessä .

1. MUISTUTUKSET, MIELIPITEET JA OIKAISUVAATIMUS

Suunnitelmasta on jätetty muistutus ja 30.9.2026 lautakunnan päätöksen jälkeen oikaisuvaatimus.

Muistuttajat vaativat moottorikelkka / monikäyttöreitin luvan myöntämisen ehdoksi suunnitelman mukaisen reittilinjauksen siirtämistä Pikku Näätäpalon metsätieltä tiealueen ulkopuolelle. Lisäksi muistuttajat vaativat toimeenpanokieltoa reitin perustamiselle ja rakentamiselle ennen kuin reitillä kokonaisuudessaan on myönnetty lupa ja se on lainvoimainen ja että reitin osalta on pidetty vaaditut reittitoimitukset. Muistutus kokonaisuudessaan on päätöksen oheismateriaalina.

Ranuan kunnan tekninen johtaja on antanut muistutuksesta vastineen

Teknisen johtajan vastine on kokonaisuudessaan oheismateriaalina, vastineen pääkohta on : Jätetty muistutus koskee lähinnä muistutuksen tekijän tieoikeutta. Reitti kulkee suunnitelman mukaan vähäiseltä osin seurakunnan maalla metsäautotietä pitkin, mutta seurakunnan ja kunnan välisessä sopimuksessa on todettu, että mikäli Maanmittauslaitoksen reittitoimituksessa toimitusinsinööri katsoo, että reittiä ei voida rakentaa metsäautotielle tieoikeuden vuoksi, niin reitti rakennetaan tien sivuun. Tien kohdalle reittisuunnitelmassa ei ole esitetty toimenpiteitä eli reitti hyödyntää valmista

tietä, mutta mikäli toimitusinsinööri reittitoimituksessa määrittää kelkkareitin tien sivuun, niin se tullaan rakentamaan reittitoimituksessa määritettyyn paikkaan.

Saapunut oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimuksen tekijöiden pääasiallinen vaatimus on reitin siirto pois yksityistiealueen Pikku Näätäpalon metsätie, tiealueelta:

Vaadimme, että Rovaniemen ympäristölautakunnan tekemä lupapäätös 121 § (liite1) Takkukangas–Honkivaara-reitille kumotaan. Vaadimme lupaviranomaista myöntämään maastoliikennelain mukaisen reittiluvan vain ja ainoastaan linjaamalla moottorikelkkailureitti pois yksityistiealueen (Pikku Näätäpalon metsätie) tiealueelta.

11. YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN RATKAISU

1. RATKAISU

Ympäristölautakunta Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena hyväksyy reittisuunnitelman ja reitin pitäjäksi Ranuan kunnan.

2. RATKAISUN PERUSTEET

Moottorikelkkailureitillä pyritään ehkäisemään moottorikelkkailusta aiheutuvia haittoja ja edistämään turvallisuutta (maastoliikennelaki 1 §).

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi on laadittu reittisuunnitelma, jonka hyväksymisestä vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Samalla hyväksytään reitinpitäjä. (Maastoliikennelaki 14 ja 15 §)

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi on laadittu reittisuunnitelma, jossa on osoitettu reitin kulku niin, että se voidaan suunnitelman perusteella tarvittaessa merkitä maastoon. Suunnitelmassa on myös mainittu ne kiinteistöt, joiden kautta reitti kulkee sekä esitetty reittien perustamisen ja pitämisen kannalta tarpeelliset tiedot. (Maastoliikennelaki 15 § ja maastoliikenneasetus 7 §)

Esitetty reittisuunnitelma täyttää maastoliikennelain mukaiset reitin perustamisedellytykset. Suunnitellusta reitistä tai sen käytöstä ei ennalta arvioiden aiheudu luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa. Reitin rakentajan tulee huomioida suunnitelmasta annetut lausunnot. (Maastoliikennelaki 1 ja 16 §)

Moottorikelkkailureitistä kiinteistölle, maa-alueen omistajalle / haltijalle, tai poronhoidolle aiheutuva vahinko ja haitta on reitin pitäjän korvattava. Reitti ei aiheuta korvattavaa haittaa porotaloudelle. Talviaikaisen käyttöoikeuden menettämisestä maksetaan maanomistajalle korvaus, jonka määrittää Maanmittauslaitos. Kesäaikainen käyttöoikeus on maanomistajalla. Reittitoimituksessa määrätään maanomistajalle maksettavat korvaukset maapohjasta, puustosta sekä reitin rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvasta muusta haitasta tai vahingosta. (Maastoliikennelaki 16 §)

Ranuan Takkukangas - Honkivaara monikäyttöreittireitti on suunniteltu perustettavaksi ympäristölautakunnalle esitetyn reittisuunnitelman perusteella. Reittisuunnitelman linjauksesta jätettiin muistutus. Muistutus huomioitiin

Ranuan kunnan teknisen johtajan antamassa vastauksessa, jossa kerrotaan mahdollisuudesta vaihtoehtoiseen reitin sijoitukseen. Ymla 30.9.2026 § 121 sisälsi kaksi vaihtoehtoa reitin toteutukseen joko Pikku Näätäpalon metsäautotielle tai sen viereen, päätös linjauksesta annettiin reittitoimituksen tehtäväksi.

Ranuan teknisen johtajan vastaus oikaisuvaatimukseen : Mikäli reittisuunnitelman hyväksyvä viranomainen (ympäristölautakunta) päättää, että reitti tulee rakentaa tien rinnalle, niin kunta hakee reittitoimitusta viranomaisen päätöksen mukaisesti ja reitti rakennetaan tiealueen ulkopuolelle.

Tällä päätöksellä ko. reitti hyväksytään oikaisuvaatimuksessa esitetyllä osuudella Pikku Näätäpalon metsäautotien sivuun tiealueen ulkopuolelle.

Muihin oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin täytäntöönpanokiellosta tai keskeneräisten asioiden huomioimisesta ympäristölautakunta ei voi ottaa kantaa.

Ranuan kunta hyväksytään reitin pitäjäksi.

12. PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Reitin pitäjän on haettava reittitoimitusta maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa siitä, kun reittisuunnitelma on hyväksytty lainvoimaisella päätöksellä. (Maastoliikennelaki 17 §).

13. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Maastoliikennelaki 1, 4, 13 – 17, 20, 21, 32 §
Maastoliikenneasetus 2 – 9 §
Rovaniemen kaupungin hallintosääntö
Kuntalaki 89, 92 ja 95

14. PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan Ranuan kunnan nettisivuilla ja päätös on nähtävillä Ranuan kunnan sähköisellä kuulutusten ilmoitustaululla.
Lisäksi päätös kuulutetaan sanomalehdessä.

Päätös
Ranuan kunta, tekninen toimi

Jäljennös päätöksestä
Lapin elinvoimakeskus
Lapin pelastuslaitos
Maanmittauslaitos

Kuva 1. Suunniteltu monikäyttöreitti

